

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Institutionen för svenska språket

Kodväxling på gott eller ont?
Kodväxlingens roll i språkbytesprocess

Henna-Maria Järnstedt

Specialarbete, 15 poäng
Nordiska språk, fördjupningskurs, 30 hp
Ht 2008
Handledare: Anders-Börje Andersson

Sammandrag

Fenomenet *kodväxling* får ofta endast lovord. Den här undersökningen tar fasta på problematiken kring kodväxling och undersöker om kodväxlingens resultat alltid är positiva. Som material har jag använt inspelningar och formulär som koncentrerar sig på behärskning av finska språket i Sverige och kodväxling mellan finska och svenska bland tvåspråkiga barn, ungdomar och vuxna.

Resultaten visar att kodväxling i sig är ett positivt fenomen som kräver god behärskning av båda språken. Nackdelar kan vara dess starka påverkan på minoritetsspråket, t.ex. genom inlånade strukturer som ersätter de ursprungliga strukturerna. Avslutningsvis diskuterar jag frågan huruvida kodväxling kan främja språkbyte både hos en individ och inom en språkgrupp.

Nyckelord: kodväxling, strukturella förändringar, språkbyte

Innehållsförteckning

Sammandrag

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Kodväxling	1
1.2 Sverigefinskan och dess talare	1
2 Syfte.....	2
3 Termförklaring och teoribakgrund	3
3.1 Kodväxling	3
3.1.1 Kodväxling i förhållande till språkblandning (blandspråk)	3
3.1.2 Kodväxling i förhållande till lån	4
3.1.3 Kodväxling i denna uppsats	5
3.2 Språkförändring.....	5
3.3 Finskans struktur	6
3.3.1 Objekt	6
3.3.2 Bisats	7
4 Metod och material.....	8
4.1 Informanter	8
4.2 Material	9
4.3 Metod.....	9
5 Resultat	10
5.1 Samtal	10
5.2 Formulär	11
5.2.1 Bakgrundsinformation.....	11
5.2.2 Objektsformer.....	12
5.2.3 Bisatsordföljd	15
6 Tillämpning av resultat och diskussion	16
6.1 Språkbyte och språkdöd	16
6.2 Kodväxlingens roll i språkbyte	17

Litteraturförteckning

Bilagor

1 Inledning

1.1 Kodväxling

Att kunna tala två språk är inte ovanligt i dagens Sverige. Att kunna växla mellan dessa två språk, till och med mitt i en sats, är inte underligt för en tvåspråkig person. När man läser forskning kring denna förmåga anses den nästan uteslutande vara något positivt.

För mig som har flyttat från Finland till Sverige för ett år sedan och som har finska som modersmål kan den finska som talas i Sverige kännas ganska annorlunda. Dels är orsaken ordförrådet som tydligt är påverkat av svenskan, dels kan det bero på strukturella förändringar. Kan dessa vara en följd av svenskans påverkan? Förändringarna i språket kan ske på många olika sätt och av många olika orsaker. En orsak till språkförändringar kan vara kodväxling, växlingen mellan två språk. I den här uppsatsen vill jag ta reda på vilken roll kodväxling spelar i sverigefinskans strukturella förändringar. Kan kodväxling vara även något negativt?

När ett språk förlorar talare eller när talarna förlorar kunskaper i språket eller det saknas domäner att använda språket i, kan resultat bli språkdöd. Även om finskans framtid inte ser dystrare ut än svenskans, kan sverigefinskans framtid vara osäkrare. Vad är i så fall kodväxlingens roll i en sådan utveckling?

1.2 Sverigefinskan och dess talare

Den finskspråkiga minoriteten (utanför Norrbotten och Lappland) har till största delen kommit till Sverige efter andra världskriget, på 1960- och 1970-talen. Åtminstone i början blev många arbetare i fabriker eller gruvor. De kom från Lappland eller östra Finland och hade inte nödvändigtvis mycket utbildning. Finskan var ett lågstatusspråk. Än idag finns det inte särskilt många svenskar som vill lära sig finska eller ge sina barn finskspråkiga förnamn såsom man ger t.ex. franska namn. En följd av den lägre statusen är att de finskspråkiga har mindre möjligheter att påverka politiska beslut än de svenskspråkiga har i Finland. (Sverigefinländarnas arkiv 2008.)

Finskan i Sverige är ett av de sju minoritetsspråken. Det betyder att i vissa kommuner, där finskan har lång tradition, har man möjlighet att använda den med myndigheterna och att man har möjlighet att driva finskspråkig förskoleverksamhet och äldreomsorg även i andra kommuner inom Sverige (Riksdagen 2007). Men är detta tillräckligt för att bevara finskan som ett levande modersmål? Många barn, som är födda i Sverige av finskspråkiga föräldrar, befinner sig i fas III eller ännu längre (IV eller V) i Haugens (1972: 334) modell över språkbytesprocessen. (Det finns ingen statistik över barnens modersmål i Sverige. Uppskattningen baserar sig på statistiken över antalet elever i de finskspråkiga skolorna i Sverige. Se Immigrant-institutet, 1998. Mer om Haugens modell i kapitel 6.) Barn får modersmålsundervisning en timme i veckan, vilket ger föräldrarna ett stort ansvar. För föräldrarna, som känner sig osäkra med finskan, kan detta kännas för krävande. Ännu svårare blir det om föräldrarna pratar svenska sinsemellan. Då är det en stor utmaning för barnet att bli så balanserat tvåspråkig att man kan använda kodväxling för att skapa olika nyanser, inte för att man är tvungen att byta språk mitt i satsen därför att kunskaperna i det andra språket inte räcker till.

2 Syfte

I den här uppsatsen kommer jag att koncentrera mig på sambandet mellan kodväxling och strukturella förändringar. Jag kommer inte att dryfta på vilket sätt nybildningar sprids och varför vissa fenomen stannar i det nya språket utan syftet är att undersöka med hjälp av följande frågor om kodväxling har samband med språkbyte:

- Påverkar frekvent kodväxling minoritetsspråket eller det svagare språket?
- Om det finns strukturella avvikelser i minoritetsspråket kan de bero på kodväxling eller har de uppstått på något annat sätt?
- Kan kodväxling vara ett tecken på pågående språkbyte?
- Kan kodväxling vara något negativt?

Jag kommer att granska två grammatiska fenomen i finskan och

undersöka om de påverkas och har påverkats av kodväxling mellan finska och svenska.

3 Termförklaring och teoribakgrund

3.1 Kodväxling

I detta kapitel kommer jag först att ta upp de centrala termerna inom forskningsområdet *kodväxling* och definiera och avgränsa dem.

3.1.1 Kodväxling i förhållande till språkblandning (blandspråk)

Skillnaderna mellan *kodväxling*, *lån* och *blandspråk* har diskuterats aktivt (bl.a. Park, 2004: 312). Rontu behandlar i sin avhandling barns språkanvändning och koncentrerar sig på *språkblandning* och *kodväxling*. Hon nämner bl.a. Köppe och Meisel (1995), enligt vilka blandspråk uppkommer då barnet inte ännu kan tillämpa olika grammatiska system. Lanza däremot hävdar enligt Rontu (2005: 40) att det är samtalskontexten som definierar dessa två termer. Hon menar att språkblandning sker i enspråkiga samtal, kodväxling i tvåspråkiga (Rontu, 2005: 40).

Håkansson menar att språkblandning är omedvetet medan kodväxling oftast är medvetet. Därför är det svårt att testa vilka yttranden som är blandspråk och vilka som är kodväxling, speciellt när det är barn som testas (Håkansson, 2003:125). Backus i sin tur anser att ett medvetet val av främmande ord är kodväxling (Backus 2005: 319).

Kodväxling får inte heller sammanblandas med *interferens*. Enligt Hyltenstam och Stroud sker interferens då talaren tillämpar samma mekanismer på två språk som skiljer sig åt i vissa punkter. Personen kan ha det ena språket som modersmål och överföra modersmålets regler om grammatik, uttal eller ordval till det andra språket. Om språken skiljer sig åt på denna punkt uppstår fel (Hyltenstam & Stroud 1991: 55, 56).

Ovanstående visar att *kodväxling* inte är lätt att definiera.

3.1.2 Kodväxling i förhållande till lån

Förutom blandspråk och interferens har kodväxling stor likhet med lån. Park konstaterar att de flesta forskare har ansett enstaka ord från det andra språket vara *lån* medan sekvenser som är längre än detta, satser och meningar, har ansetts vara *kodväxling* (Park, 2004: 312). Hon hänvisar till Poplack, som anser att morfosyntaktisk integration är det viktigaste kriteriet i gränsdragningen mellan kodväxling och lån. Detta betyder i praktiken att om det inlånade ordet integreras syntaktiskt i målspråket, om det inlånade ordet får det inlånande språkets ändelser, är det fråga om ett lån (Park, 2004: 312, 313).

Maria Green-Vänttinen, som även hon har forskat om tvåspråkiga barn, menar att kodväxling är längre sekvenser än ett ord eller en fras. Då byter barnet egentligen språk. För henne kan lånen vara både anpassade till målspråket eller inte, de är ändå lån. (Green-Vänttinen, 1995:112,113.)

Enligt Håkansson är en definition av kodväxling att "kodväxling används av tvåspråkiga" medan enspråkiga använder lånord (Håkansson, 2003: 127). Å andra sidan behöver diskussionsdeltagare inte vara balanserat tvåspråkiga för att kunna kodväxla. Kodväxling kan användas som ett stilistiskt medel (Green-Vänttinen, 1995: 115) och även de som inte är tvåspråkiga kan använda inlånade ord och uttryck för att visa att de tillhör en viss grupp. Det är inte ovanligt att svenskspråkiga personer använder engelska för att skapa en viss stilistisk miljö. Men hur ofta det "bara" är fråga om lån från filmer eller låtar, är en annan fråga.

För att kunna kodväxla - istället för att låna in – måste man behärska de båda språken relativt bra, vara i hög grad tvåspråkig för att det ska vara lätt att plocka upp just det ord eller uttryck som passar bäst i satsen, oberoende av på vilket språk huvuddelen av samtalet förs. Om ett inlånat ord eller uttryck redan är så etablerat i språket att de flesta talare kan använda ordet eller uttrycket lika ledigt som om de vore på deras eget modersmål, då behöver man inte vara tvåspråkig för att kunna använda detta ord eller uttryck. (Backus 2005: 318.) Ett exempel kunde vara det engelska ordet *mail* som i svenskan har blivit *mejl*. Man

behöver inte vara tvåspråkig (svenska och engelska) för att kunna tala om *e-mejl*. Därför kan detta ord anses vara *ett lån*.

3.1.3 Kodväxling i denna uppsats

I denna uppsats utgår jag ifrån att kodväxling är något spontant och kräver tvåspråkighet. Den uppstår i samtal som förs mellan tvåspråkiga personer. Kodväxling har ett nära förhållande med lexikala lån (jämför med Backus 2005: 309) och kan anses vara omedvetna lexikala lån.

3.2 Språkförändring

Ett språk kan förändras på många sätt, men oftast är förändringen resultat av påverkan från ett annat språk. Alla dessa förändringar är dock inte resultat av kodväxling. (Backus 2005: 326.) Det sker strukturella förändringar i språk utan att talarna kodväxlar (Thomason 2001: 133). Thomason tar även upp andra mekanismer som kan bidra till strukturella förändringar i ett språk. Bland dessa är t.ex. kodförändring, andraspråksinlärningsstrategier, tvåspråkig förstaspråksinläring och avsiktligt beslut. När ett språk får en ny struktur kan processen påverkas av flera olika mekanismer. Ibland kan det vara svårt att avgöra om det är fråga om en eller flera mekanismer. (Thomason 2001: 136-152.) Vissa situationer lämnar dock ut några mekanismer. En person kan vara tvåspråkig men använda språken i olika situationer, och då är möjligheterna att kodväxla små (Backus 2005: 326). I sådana här situationer kan förändringarna i språket bero bl.a. på kodförändring som inte förutsätter ett tvåspråkigt samtal.

Thomasons teori beskriver de mekanismer som fungerar för att ensamma eller tillsammans åstadkomma förändringar i språket med hjälp av språkkontakt (Thomason 2001: 129), medan Backus hänvisar till Johanson som har forskat i olika förändringsmekanismer, dvs. det som händer i språkets strukturer då Thomasons mekanismer verkar. Johanson (i Backus 2005: 321) nämner global kopiering, till skillnad från selektiv, som innebär bl.a. kopiering av utländska morfem, t.ex. i form av främmande ord. Detta kunde kallas även för ersättande kodväxling. Ett exempel på detta är när en svenskspråkig person svarar

Borttaget:

Borttaget:

på en svensk fråga ”I really don’t know”, eftersom hon har hört någon säga så i en engelskspråkig film. Uttrycket ersätter då den svenska motsvarigheten ”Jag vet verkligen inte”.

Selektiv kopiering i sin tur innefattar icke-lexikala, eller strukturella, förändringar såsom kombinerande kopiering. Den betyder att första språkets element används på ett sätt som påverkas av det andra språket, den nya strukturen används med första, inlånade språkets ord. (Backus 2005: 321, 322.) Om en svenskspråkig svarar på en svensk fråga ”Jag verkligen vet inte”, kan det röra sig om påverkan från engelskan; hon har kopierat den engelskspråkiga strukturen och satt in svenska ord.

Om första språket får kontakt med en struktur som inte finns i det men som ofta lånas in, kan denna struktur så småningom börja sprida sig. (Backus 2005: 321, 322.) Talarna kan inse att denna specifika struktur har vissa fördelar och de kan börja använda den även i kombinationer med andra ord.

Hur kan man då skilja mellan lexikala och strukturella förändringar? När en ny struktur lånas in i ett språk anländer den ofta först klädd i främmande morfem (t.ex. ”Jag verkligen vet inte”), eftersom det handlar om ett lexikalt lån. Om lånet blir produktivt eller om det används för ”att skapa nya kombinationer” med det inlånade språkets ord, har detta språk fått en ny struktur. (Backus 2005: 322.) I detta fall skulle engelskans ordföljd påverka svenskans ordföljd hos en individ (och senare även hos flera individer). Ett resultat av det produktiva lånet skulle vara bl.a. en följande sats där tidsadverbialen står efter subjektet men före det finita verbet: ”Jag ibland tycker om att laga mat”.

3.3 Finskans struktur

Finskan och svenskan tillhör olika språkfamiljer och har olika böjningssystem. För att bättre kunna förstå skillnaderna behandlas här två drag, objektsformer och bisatser, där finskan och svenskan skiljer sig åt.

3.3.1 Objekt

I finskan står de nominala orden (substantiv, adjektiv, pronomen och räkneord) antingen i ackusativ eller i partitiv när de fungerar som verbets objekt. Nästan alla nominala ord kan få en ackusativform som är

med eller utan ändelse och en partitivform. (Leino 1989: 123.) De nominala orden kan ha fem olika objektsformer (i singularis och pluralis), varav två är utseendemässigt likadana som ordets nominativformer. När ordet *talo* (’hus’ på svenska) fungerar som objekt kan det förekomma i formerna *talo*, *talot*, *talon*, *taloa* och *taloja*. Partitivformerna väljes oftast om satsens innebörd är nekande, om det är fråga om känslö- och beröringsverb, om det handlar om pågående handling utan slutresultat och om de nominala orden är abstrakta substantiv eller de uttrycker obestämd mängd (Snellman & Lindberg 2008: 257). Annars använder man vanligtvis ackusativformer. En finstalande person skulle använda objektsformer på följande sätt.

Tabell 1. Finskans objektsformer

	Nominativ	Ackusativ	Partitiv
Singularis	talo	talo/ talon	taloa
Pluralis	talot	talot/ talojen	taloja

I svenskan däremot finns det specifika objektsformer endast för personliga pronomen (mig, dig osv.) och då handlar det bara om en form för alla objektssituationer (se fotnot ¹).

3.3.2 Bisats

I finskan liknar bisatser och huvudsatser varandra mer än i svenskan. Det enda som skiljer dessa åt i finskan är de inledande orden, subjunktioner, relativa ord och interrogativa pronomen. Bisatserna är också ovanligare än i svenskan eftersom satsmotsvarigheter ofta används i finskan. (Ingo 2004: 164, 165.) En svensk sats som ”De saker

¹Det är intressant att Bolonyai har forskat i hur ungerska språket påverkas av språkkontakten med engelskan i USA. Hon kunde se att i vissa fall försvann ackusativändelsen. Det handlar dock mest om satser med engelsk ordföljd; ackusativmarkören hade blivit onödig eftersom den engelska ordföljden kunde visa de semantiska rollerna. (Backus, 2005.) Finska språket tillhör samma språkfamilj som ungerskan, den finsk-ugriska språkfamiljen medan svenskan och engelskan är båda indoeuropeiska och även germanska språk. I båda fallen (finska – svenska och ungerska – engelska) är det det indoeuropeiska språket som är majoritetsspråket.

som jag sade igår var sant” skulle översättas till finskan: ”Eilen sanomani asiat olivat totta”. Här motsvarat ordet *sanomani* svenskans ”som jag sade” och i den finska motsvarigheten behövs därför ingen bisats.

Pohjanen och Muli (2007: 137) har funnit att svenskans ordföljdsmonstren har påverkat även meänkieli.

4 Metod och material

För att få en bild av sverigefinskans nuläge började jag undersökningen med att ”tjuvlyssna” på tvåspråkiga (finska och svenska) ungdomar och vuxna medan de talade med varandra. Jag lade märke till att sverigefinska ungdomar och unga vuxna använder objektsformer på ett annorlunda sätt än ungdomarna i Finland. En annan punkt som möjligen kan ha blivit påverkad av svenskan är bisatsordföljden. I min analys koncentrerar jag mig därför på dessa två grammatiska fenomen.

4.1. Informanter

För att få relevant material försökte jag hitta informanter som använder både finska och svenska i sin vardag men vars finska skulle innehålla avvikelser från standardfinskan.

Antalet informanter i undersökningen var sammanlagt 10. Två av dessa, Emil och Elin, blev inspelade och svarade också på frågor i ett formulär. Emil talar finska hemma med pappa och Elin talar finska med båda föräldrarna. Båda går dessutom i en finskspråkig förskola och är sex år gamla.

En annan grupp av informanter var fyra tvåspråkiga vuxna som är ca 35 år gamla. Alla dessa har finskspråkiga föräldrar och har i praktiken bott i Sverige i hela sitt liv. De är balanserat tvåspråkiga, dvs. ungefär lika bra på båda språken. Akseli och Kaisa har gått en del av grundskolan i en finskspråkig klass. Akseli känner sig mest finsk och talar också helst finska i gruppen. Han är gift med Veera som också känner sig ”relativt finsk” men som samtidigt är lite osäker på sin finska. Kaisa har talat mest finska i barndomen och berättade att hon

fortfarande kan ha problem med svenskans genus, att veta om ett ord är neutrum eller utrum. Hon är gift med Anders som talar flytande finska men som gör små grammatiska fel och inte känner sig lika hemma i den finska kulturen som t.ex. Akseli gör. Anders är också den av gruppen vars uttal är mest påverkat av svenskan.

Alla inspelade informanter talade nästan felfri finska. För att kunna hitta avvikelser valde jag att be fyra tvåspråkiga ungdomar eller unga vuxna att fylla i ett formulär (se bilaga 2). En var en 14-årig pojke, Rudolf, och de tre övriga var Carolina, 24 år, Benjamin, 23 år och Jaakko, 23 år. Alla bor numera i Göteborg, men Rudolf är uppvuxen i Olofström, Jaakko i Borås och Carolina och Benjamin i Stockholm. Samtligas föräldrar är finskspråkiga.

4.2 Material

Mitt första material var jag inspelade samtal. Jag samtalade med Emil och Elin om några bilder i ett finskt spel på Internet och de fick berätta om personerna på bilderna. Spelet ställde frågor om personerna (t.ex. "Var är flickan"?). Jag samtalade vidare med barnen. Jag talade mest finska med dem. Samtalen var sammanlagt 23 minuter långa. Efter samtalen intervjuade jag båda enskilt om frågorna som finns i ett formuläret (se bilaga 2).

Det andra inspelade samtalet skedde mellan Akseli, Veera, Kaisa och Anders och var sex minuter långt (se bilaga 1). En av deltagarna, Akseli, spelade in samtalet själv så att det skulle vara så naturligt som möjligt. Förutom detta samtal har jag samtalat med dem även utanför undersökningen.

Efter inspelningarna fick sex informanter fylla i ett formulär som jag hade sammanställt för att få fram bakgrundsinformation och deras kunskaper i finska gällande objektsformer och bisatsordföljd. Två av dessa informanter var de sexåringar som jag också hade spelat in, de övriga var Rudolf, Carolina, Benjamin och Jaakko.

4.3 Metod

Jag började med att analysera de inspelade samtalen och fokuserade på följande frågor:

- 1) Finns det avvikelser från det finska standardtalspråket? Är dessa dialektala former som dialektens talare har haft med sig från Finland när de eller deras föräldrar flyttade till Sverige? Är det fråga om enstaka tillfällen eller är den strukturella förändringen regelbunden?
- 2) Sker det kodväxling?
- 3) Kan dessa avvikelser (se 1) bero på kodväxling eller lexikala lån eller har de kommit till på något annat sätt?
- 4) Vad berättar graden av kodväxling och strukturella avvikelser om deras kunskaper i minoritetsspråket och deras ställning i språkbytesprocessen?

Som hjälp använde jag de teorier som togs upp i kapitel 3 och koncentrerade mig på sambandet mellan kodväxling och strukturella förändringar.

5 Resultat

5.1 Samtal

I samtalet med de två sexåringarna skedde ingen kodväxling. Även om jag använde även svenska med dem ibland märkte de tydligen att de "skulle" tala finska med mig, på samma sätt som de talar finska med de vuxna och barn som kan bättre finska än svenska.

Barnen gjorde väldigt få fel. De enda exemplen är då Emil skulle hitta en ödla på bilden och han inte visste vad *lisko* var. Då konstaterade han: "Emmä tiä mitä lisko on" (Jag vet inte vad ödla är). Den korrekta formen skulle ha varit 'mikä'; han hade alltså valt en partitivform istället för en nominativform. Detta kan dock förklaras semantiskt. Om *lisko* skulle ha varit ett ämnesord hade formen *mitä* varit helt korrekt.

Elin frågade på ett ställe: "Saako kattoo mikä koti niille tulee?" (Får man titta vilket hem de får?) Även här är formen helt rätt om hon verkligen skulle vilja veta vilket av de andra alternativen familjen i spelet skulle få. Eftersom det bara fanns en lägenhet skulle hon ha

frågat: ”Saako kattoo millainen koti niille tulee?” (Får man titta hurdant hem de får?).

I det andra samtalet förekom inte några fel, men i detta samtal kodväxlar alla deltagare flitigt (se bilaga 1). Det förekommer dock inga lånord därför att talaren inte skulle veta vad något heter på finska. Detta visar att de behärskar båda språken väl och att de använder kodväxling snarare som stilistiskt medel.

Det förekom inte heller mycket meningsintern kodväxling. De enda fallen är orden *lagom* som skulle heta *sopivasti* på finska och Anders uttryck: ”ne on laittanu kebabien ovanpå”. *Kebaben* är nära den finska motsvarigheten *kebabin* så jag kan inte vara helt säker på att Anders hade just det svenska ordet i satsen.

5.2 Formulär

Jag började med att testa formuläret (se bilaga 2) med en finskspråkig vuxen som inte hade bott länge i Sverige. Han kunde svenska men finskan var tydligt hans starkare språk. Han fick alla frågorna rätt och kunde höra skillnaderna mellan olika alternativ. Detta visade att formulären kunde användas för att testa kunskaperna i finska språket.

5.2.1 Bakgrundsinformation

Den första delen av formuläret tar upp bakgrundsinformation och jag beslöt att poängsätta de olika svaren för att få ett jämförbart resultat (se bilaga 3). Högsta antalet poäng var nio, och detta skulle då visa att finskan hade en stark roll i personens liv. Personerna kunde också uppskatta om de talade båda språken med samma personer, vilket ofta skulle kunna vara kodväxling. Två av informanterna kunde inte läsa, så jag intervjuade dem för att få fram svaren. Informanternas svar blev poängsatta på följande sätt:

Tabell 2. Poängsättning av bakgrundsinformationen om informater

Nr	Fråga	Poängsättning
4	Jag talar med mina föräldrar...	Fi = 2, båda = 1, sv = 0
5	Om båda, vilket mer?	Fi = 1, sv = 0

6	Jag talar med mina syskon...	Fi = 2, båda = 1, sv = 0
7	Om båda, vilket mer?	Fi = 1, sv = 0
8	Jag talar med mina tvåspråkiga kompisar (fi -sv)	Fi = 2, båda = 1, sv = 0
9	Om båda, vilket mer?	Fi = 1, sv = 0
10	Jag går/gick i skola på...	Fi = 2, båda = 1, sv = 0
11	Mitt starkaste språk är ...	Fi = 1, sv = 0

När poängen räknades ihop var det Elin som fick flest poäng i den här delen, vilket visar att hon gärna och ofta talar finska (se tabell 3). Denna information behövs när informanternas kunskaper i finska jämförs och orsakerna till skillnaderna granskas.

Tabell 3. Resultaten av poängsättningen av bakgrundsinformation

Informant	Poäng (max. 9)
Elin	9
Benjamin	6
Carolina	6
Jaakko	5
Rudolf	3
Emil	3

5.2.2 Objektsformer

I den andra delen av formuläret skulle informanterna rätta finska satser med objektsformer (se tabell 4). Det fanns sju satser som alla innehöll ett objekt, vissa med bestämmningar. Två av dem, nummer fem och sju, var helt korrekta och skulle inte behöva korrigerings. I de andra satserna skulle informanterna rätta objektets form så att det skulle passa in i satsen. Satserna var både i singularis och pluralis.

Tabell 4. Att korrigera objektsformer

Nr	Satsen i formulären	Satsen på svenska	Den korrekta objektsformen
1	Heitä minulle pallon!	Kasta mig bollen!	pallo
2	Ville syö punainen omena.	Ville äter (ett) rött äpple.	punaisen omenan / punaista omenaa
3	Älä heitä pallot.	Kasta inte bollarna.	palloa/ palloja
4	Viivi silittää kissojen.	Viivi smeker katter(na).	kissoja
5	Isä ostaa kaksi haravaa.	Pappa köper två räfsor.	
6	Äidillä on kolme lapset.	Mamma har tre barn.	kolme lasta
7	Näytä minulle iso talo.	Visa mig ett stort hus.	

I denna del fick informanterna följande resultat:

Tabell 5. Resultaten av korrigering av objektsformer

Informant	Poäng (max. 7)
Elin	5
Benjamin	6
Carolina	7
Jaakko	7
Rudolf	2
Emil	2

Resultaten visar att Emil och Rudolf, som fick minst poäng i bakgrundsinformationen, fick minst poäng även i denna del. Carolina och Jaakko fick alla rätt, även om de använder svenska mindre än t.ex. Elin. Carolina och Jaakko talar bara finska med sina föräldrar, vilket kunde vara en orsak till de goda kunskaperna. Det är också värt att komma ihåg att Elin och Emil är båda sex år gamla.

Anmärkningsvärt är att fyra av sex informanter trodde att den första satsen var korrekt, fast finskans imperativsatser styr ackusativformer (Snellman & Lindberg 2008: 256). En orsak till att satsen lät helt korrekt i allas öron kan vara att i en kodväxlingssituation kunde substantivet ersättas med ett svenskt substantiv *bollen*, som slutar på *-n* i sitt

bestämda form. Lika säkert är dock inte om det skulle ha varit lika svårt med ett neutralt substantiv (t.ex. *ett hus*).

Den andra satsen var inte problematisk för de tre äldsta informanterna, men Rudolf, som är 14 år, föreslog att exempelsatsen objekt skulle ersättas med en direkt översättning från svenskan *yksi punainen omena*. I finskan används inga artiklar och därför är räkneordet *yksi* onödigt. Objektet är i dess nominativform i Rudolfs svar, vilket också tyder på påverkan från svenskan.

De tre äldsta informanterna fick även den tredje satsen helt rätt. En negativ sats tar alltid ett partitivobjekt medan en uppmaning tar en ackusativform utan ändelse. Emil tyckte att exempelsatsen lät korrekt och orsaken kan vara den ovannämnda; utan negationen *älä* skulle satsen ha varit korrekt. Även Rudolf föreslog en ändelselös ackusativform.

Den fjärde exempelsatsen hade ett ackusativobjekt i genitiv singularis som skulle bytas mot en partitivform. Alla andra kunde detta, utom Rudolf och Emil. Rudolf föreslog en ändelselös ackusativform, vilken skulle ha varit korrekt om smekningen hade varit en längre process med ett slutresultat: färdigt smekta katter. Eftersom detta inte var fallet behövde satsen en partitivform.

I sats nummer fem fanns ingenting att korrigera, ansåg alla; Emil var visserligen lite osäker.

Sats nummer sex var likadan som nummer fyra; båda hade ett objekt med ett framförställt räkneord som kräver partitivform i singularis. Det är intressant att båda fallen var relativt problemfria för alla. Även Emil hörde att kombinationen *kolme lapset* inte är korrekt, även om han inte visste hur han skulle korrigera den. Elin föreslog en pluralform, vilket skulle ha varit rätt om det inte hade funnits ett räkneord (*Äidillä on lapsia* = Mamma har barn) eller om räkneordet hade varit efterställt. Om informanterna hade lånat in den grammatiska modellen från svenskan och använt den med finska ord (kombinerande kopiering) skulle resultat ha varit *kolme lapset* (tre barn), eftersom svenskans plurala räkneord tar substantivet i dess plural form (tre barn, tre hundar). Att låna in räkneord är inte så vanligt (Hyltenstam & Stroud 1991: 55). Håkansson hänvisar till Poplack som föreslog att växlingspunkterna mellan kodväxlingens två språk inte får äventyra språkens syntaktiska stuktur (Håkansson 2003: 133). Efter ett finskt räkneord skulle alltså oftast följa ett finskt substantiv (eller adjektiv), böjt enligt finskans grammatiska mönster.

Den sista satsen krävde ingen korrigering, men Rudolf föreslog ändå

Borttaget:

formen *ison talon*. Satsen var en uppmaning, vilket innebär att objektet skall vara ett ändelselöst ackusativobjekt. Formen *ison talon* skulle ha varit rätt om satsen hade varit ett påstående (*Hän näyttää minulle ison talon* = Han visar mig ett stort hus).

5.2.3 Bisatsordföljd

De fyra äldsta informanterna valde den mer finskspråkiga versionen av det första exempelparet. Den mening som hade en mer svensk ordföljd med adverbiallet efter subjektet, hade tagits ifrån Pohjanens och Mulis lärobok i meänkieli. De använde meningen (som alltså ursprungligen hade skrivits på meänkieli) som ett exempel på svenskans påverkan i detta språk (Pohjanen & Muli 2007: 137). De äldre finskspråkiga eller tvåspråkiga informanterna i denna undersökning kunde dock höra skillnaden mellan exemplen.

Även det andra meningsparet hade tagits efter Pohjanens och Mulis lärobok (2007:137). Här står tidsadverbiallet på olika ställen; i den första bisatsen efter subjektet och i den andra i slutet av bisatsen. Alla utom Emil har ansett den senare bisatsen låta bättre på finska.

I det tredje paret var adverbet *ehkä* ('kanske' på svenska). I finskan kan det placeras på båda ställen, både efter subjektet och mellan de finita och infinita verben, men det senare låter bättre enligt en enspråkig modersmålstalare. Det första alternativet är mer svenskt. Bara Benjamin valde det mer finska alternativet medan Rudolf, Jaakko och Carolina valde det mer svenska.

Informanterna behärskade bisatsordföljden relativt bra, endast de yngre deltagarna hade svårt att uppfatta skillnader mellan alternativen, möjligen eftersom de inte kunde läsa dem själva. En orsak till en god behärskning av olika ordföljdsmonstren kan vara det som Poplack har kommit fram till i sina undersökningar av kodväxling: tvåspråkiga personer kodväxlar inte gärna "på ställen där språken har olika ordföljd" (Håkansson 2003: 133). Svenskan har en speciell ordföljd i bisatser, vilket kan innebära att tvåspråkiga personer inte gärna blandar svenskans och finskans ordföljder med varandra utan använder en finsk bisats (finska ord) med finsk ordföljd och en svensk bisats med svensk ordföljd. På detta sätt sker det inte mycket kombinerande kopiering som skulle överföra svenskans struktur till det finska språket.

6 Tillämpning av resultat och diskussion

6.1 Språkbyte och språkdöd

Vissa anser att tvåspråkigheten är början till enspråkighet i majoritetsspråket. Det är sant att enspråkighet i majoritetsspråket ofta föregås av tvåspråkighet såsom Haugens modell visar. Haugen skapade modellen för att kunna beskriva individernas och samtidigt språkgruppens språkliga situation och tendenser. I modellen är A det språk som språkgruppen först talade, det ursprungliga språket, och B det senare språket. (Haugen 1972: 334.) Tandefelt (1988: 17) konkretiserade modellen på följande sätt:

$$A > Ab > AB > aB > B$$

Startläget är A (läge I), då alla i språkgruppen talar ett och samma språk, ett minoritetsspråk. I nästa fas lär sig talarna ett språk till som oftast används i kontakter med talarna av majoritetsspråket; den lilla bokstaven symboliserar att språket behärskas mindre bra än språket med en stor bokstav. I denna fas är det starkare språket A eller minoritetsspråket. Om språken kompletterar varandra beskrivs situationen som AB, båda är lika starka. I aB används det ursprungliga språket ännu mindre, endast med språkgruppens äldre medlemmar, och i B-läget har majoritetsspråket ersatt språkgruppens ursprungliga språk. (Haugen 1972: 334.)

Men å andra sidan är det viktigt att komma ihåg att tvåspråkighet inte automatiskt betyder att man behärskar minoritetsspråket sämre, man kan vara balanserat tvåspråkig, vilket i Haugens modell uttrycks med AB. Situationen kan vara även stabil, då individens och minoritetsgruppens språkbyte inte går vidare till aB och slutligen till B. (Haugen 1972: 334.)

Tandefelt behandlar i sin avhandling språkbytesfaktorer på individnivå, vad som får individerna inom en språkgrupp att byta språk från A till B. Förutom färdigheterna i två språk (som även Haugen tog upp i sin modell) nämner hon språkkontakten i form av lånord (Tandefelt 1988:

59, 62.). Hon hänvisar till Weinrich som påstod att direkta lån från B-språket skulle visa att individen inte härskar sitt modersmål (A-språket) tillräckligt bra och följderna kan bli språkbyte i nästa generation (Weinrich 1979:109). De två övriga språkbytesfaktorer enligt Tandefelt skulle vara språkgruppsidentifikation och de olika språkdomänerna (Tandefelt 1988: 64, 66).

Dahl konstaterar att individuella språkbyten kan vara första steget till en språkgrupps språkbyte. Då skulle alla gruppens talare övergå från sitt ursprungliga språk till ett annat. Avgörande enligt Dahl är vilket språk föräldrarna talar till sina barn. Om ett språk inte har några talare kvar drabbas det av språkdöd. Han poängterar dock att ”språkförändringarna inte i sig orsakar språkdöden utan den beror på yttre faktorer”. (Dahl 2000: 157, 159, 160.) Backus formulerar samma sak på ett annat sätt: de sociala förhållandena skapar ramen inom vilken de lingvistiska faktorerna kan bestämma detaljerna (Backus 2005: 314).

6.2 Kodväxlingens roll i språkbyte

Samtalet mellan de fyra tvåspråkiga vuxna visade att man kan vara tvåspråkig utan att minoritetsspråket skulle vara lidande. Alla kodväxlade flytande utanför satsgränser, en sats finska, en sats svenska. De använde finska t.ex. när de upprepade något som en finsspråkig hade sagt, men även annars. Kodväxling användes som stilistiskt medel, inte för att de skulle ha haft bristande kunskaper i något av dessa språk. Detta visar att de har goda möjligheter att överföra minoritetsspråket vidare till nästa generation och den kan också bli balanserat tvåspråkig. Språkbytesprocessen inom språkgemenskapen skulle då inte fortsätta vidare till aB eller till B.

Förutom färdigheterna i minoritetsspråket kan alla de inspelade informanterna, åtminstone på något sätt, identifiera sig med den sverigefinska minoritetsgruppen och har fortfarande kvar finsspråkiga domäner. För dem är finskan ett aktivt umgängespråk med vänner och släktingar. Samma sak kunde märkas även med Carolina, Benjamin och Jaakko. De använder finska relativt aktivt och har goda kunskaperna i språket.

Emil och Elin kunde hålla isär språken fast de ännu är ganska unga. Elin använder finska mer och kunde också höra bättre om ett uttryck lät

finskt eller inte. Avgörande för dem i framtiden kommer att vara om de ännu efter skolgången kan ha sin finska som ett aktivt umgängesspråk.

Rudolf fick lägsta antal poäng både i bakgrundsinformationen och i objektsformerna. Även om jag inte fick spela in honom med hans 12-åriga broder, vet jag på grund av privata samtal med honom att hans finska inte är lika stark som alla andra informanternas finska. Även när han samtalar med enspråkiga finska personer (A eller Ab) behöver han låna in svenska ord för att han inte vet vad saker och ting heter på finska eller inte kan använda de finska orden.

Jag håller med Weinrich om att inlånning av ord från majoritetsspråket utan att anpassa dem syntaktiskt till målspråket visar att personen inte nödvändigtvis behärskar sitt första språk (A) bra. Om man jämför Rudolfs svar med t.ex. Carolinas, Benjamins och Jaakkos svar, ser man att på sådana ställen där det går att låna in svenska ord eller att kodväxla utan att anpassa de svenska orden syntaktiskt till finskans grammatiska system, hade han en ganska svenskpåverkad form. Huruvida det är fråga om kombinerande kopiering som kodväxling har orsakat, är svårt att säga säkert, eftersom materialet är så litet, men det är intressant att jämföra situationen med den inspelade gruppens lånord. På raderna 11 och 94 (se bilaga 1) talar Kaisa och Anders om att titta på filmer. De använder det inlånade ordet *filmi* som i Finland skulle vara *elokuva* eller *leffa*. Ordet har lånats in från svenskan men det är inpassat syntaktiskt till finskan, vilket formerna *filmejä* och *filmi* visar. Ordet är etablerat bland sverigefinnar och kan egentligen betraktas som ett inhemskt sverigefinskt ord.

Med hjälp av materialet i denna undersökning kan man se att alla faser i Haugens modell har typiska drag. Undersökningen visar också vilken roll kodväxling spelar i faserna. Följande tabell visar hur kodväxling och språkbytesprocessen (enligt Haugens modell) relaterar till varandra. Språk A eller a är ett minoritetsspråk, t.ex. finska, och språk b eller B är ett majoritetsspråk, t.ex. svenska.

Tabell 6. Kodväxlingens förhållande till språkbyte

	I	II	III	IV	V
	A	Ab	AB	aB	B
individen talar	A i alla domäner	mest eller helst A, b ofta i officiella sammanhang	båda lika gärna	helst och oftast B	B i alla domäner
med vem	A med alla	A med familjen och de flesta vänner	A med föräldrar, ofta även med syskon och vänner, kodväxling	a enbart med äldre släktingar, oftast mer B med föräldrar	B med alla
grad av inlåning/kodväxling	endast etablerade lånord från b, t.ex. <i>Skatteverket, filmi</i>	fler lånord, men de är ofta syntaktiskt anpassade till A	relativt mycket lånord, men de är ofta syntaktiskt anpassade till A relativt mycket kodväxling med andra tvåspråkiga, men mest mellan satser och meningar	lånorden oftast inte anpassade, kodväxling även med enspråkiga A-talande	endast grundläggande a, t.ex. <i>yksi, kaksi, kolme</i> osv.
kunskaperna	kan A som en modersmåls-talare	kan A som en modersmåls-talare, klarar sig på b	kan båda ungefär lika bra, inga problem t.ex. med finskans objekts-former	kan B bättre, svårt t.ex. med a:s grammatik	kan B som modersmåls-talare, praktiskt taget inga kunskaper i a
förmågan att överföra språken vidare till	kan överföra A	kan överföra A, kan inte ensam överföra b	kan överföra båda språken vidare, även A	kan överföra B, svårt med a	kan överföra B

nästa generation				
---------------------	--	--	--	--

De här principerna är endast grundläggande men de ger en bild på hur språkbytesprocessen kan påverkas av bl.a. kodväxling. Av undersökningens informanter skulle jag placera alla inspelade informanterna i den mellersta fasen AB. Detsamma gäller Carolina, Benjamin och Jaakko. Angående Jaakko måste jag nog konstatera att eftersom han talar mer svenska med sina syskon och inte har så många tvåspråkiga vänner med kunskaper i finska krävs det mycket ansträngning att överföra finskan vidare om han skulle skaffa barn med en icke-finsktalande person. Rudolf däremot skulle uppleva stora svårigheter om han skulle vilja lära sina barn finska som modersmål.

Denna undersökning har visat att frekvent kodväxling kan påverka minoritetsspråket. Det kan ske genom inlånade lexikala och strukturella material som blir etablerat i minoritetsspråket. Däremot var det svårare att se och bevisa att strukturella avvikelser i materialet enbart skulle bero enbart på kodväxling.

Resultaten visade att det finns skillnader i förhållandet till det finska språket bland tvåspråkiga barn, ungdomar och vuxna. En del av dem har goda möjligheter att föra språket vidare till nästa generation, andra skulle behöva anstränga sig medvetet för att kunna bli balanserat tvåspråkiga. I dessa fall borde minoritetsspråket betraktas som ett andraspråk eller t.o.m. som ett främmande språk för att modersmålstalaren skulle kunna uppnå den nivå i sitt modersmål som han har alla förutsättningar för. Om en minoritetsspråkstalare har svårigheter med sitt modersmål kan man fråga, om kodväxling då alltid är ett positivt fenomen.

Litteraturförteckning

- Backus, Ad 2005. Codeswitching and language change: One thing leads to another? *International Journal of Bilingualism* 2005/3&4: 307-340.
- Dahl, Östen 2000. *Språkets enhet och mångfald*. Lund: Studentlitteratur.
- Green-Vänttinen, Maria, 1995: "Hej, vi har int merirosvo på vårt lag" Kodväxling och lån i tvåspråkiga barns samtal. I: Ivars m.fl. *Svenskans beskrivning 21*. Lund University Press.
- Haugen, Einar 1972. *The Ecology of Language*. Stanford: Stanford universitypress.
- Hyltenstam, Kenneth & Christopher Stroud 1991. *Språkbyte och språkbevarande – Om samiskan och andra minoritetsspråk*. Lund: Studentlitteratur.
- Håkansson, Gisela 2003. *Tvåspråkighet hos barn i Sverige*. Lund: Studentlitteratur.
- Ingo, Rune 2004. *Finska som andraspråk*. Lund: Studentlitteratur.
- Leino, Pirkko 1989. *Suomen kieliooppi*. Helsingfors: Otava.
- Park, Hyeon-Sook, 2004: Kodväxling som fenomen – exemplet svenska koreanska. I: Hyltenstam, Kenneth och Lindberg, Inger (red.): *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur, Lund.
- Pohjanen, Bengt & Eeva Muli 2007. *Meänkieli – rätt och lätt*. Grammatik och lärobok i meänkieli. Andra upplagan. Överkalix: Barents.
- Rontu, Heidi, 2005: *Språkdominans i tidig tvåspråkighet – Barnets kodväxling i kontext*. Åbo Akademis förlag.
- Snellman, Susanne & Thomas Lindberg 2008. *Lunttikirja – en handbok i finsk grammatik*. Tredje upplagan. Helsingfors: Allesstudio.
- Tandefelt, Marika 1988. *Mellan två språk – en fallstudie om språkbevarande och språkbyte i Finland*. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis.
- Thomason, Sarah Grey 2001. *Language contact – an introduction*. Edinburgh: Edinburgh university press.
- Weinrich, Uriel 1979. *Languages in Contact – findings and problems*. Nionde upplaga. The Hague: Mouton.

Immigrant-institutet 1998. Kaksikielisyys – lahja ja haaste.

<http://www.immi.se/imer/kreativ.htm> Hämtad 071028.

Laitila, Tiina 2007: Suomalaisluokissa enää 200 lasta. I *Sisuradio*:

<http://www.sr.se/cgi-bin/sisuradio/nyheter/artikel.asp?artikel=1588688> Hämtad 071001.

Kulturdepartementet 2007: Språklag. I Riksdagen:

http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspxnid=10&dok_id=DIR2007:17&rm=2007&bet=2007:17 Hämtad 071001.

Sverigefinländarnas arkiv 2008. Massflytt från Finland till Sverige.

<http://www.arkisto.org/PDF/vikvagg.pdf> Hämtad 081119.

Ett samtal mellan Kaisa, Veera, Akseli, Anders

K: hmm

V: Meijän auton vois ottaa..

K: Mä meen Tepsojen ulkopuolelle me voidaan mennä mejän autolla... ni Akil on auto, jos se hakee sut.

V:nii- i, niini

K: Nå hon e Riikka e ju sån, hon e ju Ja sade jos osaat Tepsoille ni mä tuun hakeen sut siit

V: hit o dit i stället

K: då viftade hon på gatan se oli "joo joo ihana ihana, mä tuun sinne".. Mä vaan "okei"

V: Elina on kertonu sen tapa tapa

K: me ollaan naurettu ihan hirveesti... ehkei jos Aki du har ingen brådska imon.. Ansu har ingenting ni kan bara sova o slappa

A: Hei mejän pitää pitää hauskaa

K: Nii... pitää hauskaa ja kattoo filmejä

A: Ei se oo varma et mä voin lähtee hakeemaan sit just siihen aikaan

K: Ai tauti... Nå då kan ja lämna dig hem hit..

A: Ni mihin aikaan, mihin aikaan teillä on kenttä?

V: Nej sluta nu

K: Kahdelta. För vi kanske åker till ett distrikt som ändå är i någolunda närheten

V: Han kan hämta Elina...

A: Niin mutta mä sanoin vaan et varautukaa nyt siihen et mä en

K: Emmä tiä

V: om du åker buss?

K: för ni kan ju vara här fast jag är i tjänsten nu slänger dom

V: Mihin aikaan, onks se kuueltä ku...

K: Nii mä tuun sit tänne kuitenkin kun mä lopetan kentän silleen lagom

V: etkö sää mee?

K: eller nåt, päättäkää ite

V: nii että ehit sitte

K: nii jag vill byta om, o jag vill pytta lite o äta lite

A: pitäiskö mejän ottaa päiväunet, henkkarit? Henkkari? Henkari?

K: ooh, mikä tuoksu!! ihana!

An: nii ei oo mitään

K: jooh, ei se mitään, en mäkään

V: mä laitan tän

A: vil ni me de?

K: har du lakan me dej eller har du bädd eller hela bädden med dig?

A: me otettiin vaan lakanat ja tyynyt

V: kaikki paitsi filtit

K: aa för siäl on.. mää tota otan pois sitte siäl on äitin
... ku mun piti vaan ottaa pois

A: ????? sånt ... ska vi..?

An: ??? kylmään

V: luikkia, kondoliinoja, purkkeja,

A: purkinavain, okei kato mä paan, mihin mä voin
laittaa tän, ettei se

K: inte så

A: nä,

An: inte så... vad du än gör, miten vaan mut ei noin

K: ei en mä sanonu niin

A: ei ku

K: eiku jos panee, se voi pyörä ulos

A: nii

V: pling.. vähän lattialle.. pong

K: ruokaa

An: hei nyt me syödään ku meidän ruoka ei oo liian jäähtynyt
dom e inte goa såna... ja.... kebab-??? e inte heller
bra när den blivit svalt

hei on ihan muussina mun pitsa...ne o lait- hhherr...
laittanu kebaben ovanpå

A: mikö sul on?

An: tavallinen

A: eihän se oo

An: ei se... no problem

A: ensin pure

K: sä et sit koske tähän, tää on Virpin

V: mine

An: kyl mä nään ettei oo mun

K: näpit irti

An: en tiä mikä se on?

V: jogurt med honung o frukt

K: jag har faktiskt ?? om du tycker lägga äppel om
du vill

V: nä

K: ja har honung har jag me mej också

V: niil on yleensä sellanen hyvä hunaja mut joskus ku mä
ostan itte hunajaa se maistuu ihmeelliseltä

K: hiiiva... nää Karl??? e jättegott

An: joo se on sikahyvä

A: mikä tää on?

An: emmä tiä, oisko se leipä tähän salaattiin ehkä?

K: joo on

A: aha se on tohon.. denden

K: paa valo et siäl näkeekin jotain syödä

An: joo... tulisko panna kynttilöitä ...

A: jätkä.???

K: jag har inga

An: va har vi våra tändsticker? Tändsticker?

K. nii vähän mysigt

An: missä ne on mä kysyin

V: mysigt?

A: tulee mieleen sellanen auto mysfritt.nu yhes autossa luki

An: ai jaa käviks

A: se oli vissii

An: te kattoos

A: eiku siinä ku me ajettiin keväällä

A: .sen minkä vägverket toi ...mysfritt.nu

K: ai oli vai?

A: vissii kone piti???

A: tulee joulunen tunnelma nyt

An: nyt on joulunen... onks tää mun?

A: se on sun joo

K: ?????? jätettiin tohonki

A: mutta kun me mennään kattoon filmi me vaan syöään.....
filimi... enneku tulee yö

K: ai niin joo....

Kirjoita ensin tietosi, mutta älä kirjoita nimeäsi!! Sitten voit tehdä alaosan eksperttitehtävät.

Kysy apua, jos et oikein ymmärrä tehtävää.

Ikä: _____ vuotta

Poika/ tyttö: _____

Olen asunut Ruotsissa _____ vuotta

Puhun kotona vanhempieni kanssa ruotsia / suomea / molempia sekaisin (*ympyröi sopivin*)

- jos puhut molempia, niin kumpaa enemmän: ruotsia / suomea (*ympyröi sopivin*)

Puhun sisarusteni kanssa ruotsia / suomea / molempia sekaisin (*ympyröi sopivin*)

- jos puhut molempia, niin kumpaa enemmän: ruotsia / suomea (*ympyröi sopivin*)

Puhun kaksikielisten kavereitteni (osaavat suomea ja ruotsia) kanssa ruotsia / suomea / molempia sekaisin (*ympyröi sopivin*)

- jos puhut molempia, niin kumpaa enemmän: ruotsia / suomea (*ympyröi sopivin*)

Käyn / kävin koulua _____ kielellä (esim. suomen kielellä, ruotsin kielellä...)

Vahvin kieleni on _____ (Mitä kieltä sinulla on helpoin puhua?)

Korjaa sellaiset lauseet, jotka kuulostavat mielestäsi hieman oudoilta.

(voi olla, että kaikkia lauseita ei tarvitse korjata!)

Heitä minulle pallon! _____

Ville syö punainen omena. _____

Älä heitä pallot. _____

Viivi silittää kissojen. _____

Isä ostaa kaksi haravaa. _____

Äidillä on kolme lapset. _____

Näytä minulle iso talo! _____

Kumpi seuraavista lauseista kuulostaa sinun mielestäsi paremmalta?

Jos olet ulkona vielä kauan, kätesi tulevat melkein jääkylmiksi.

Jos olet ulkona vielä kauan, kätesi melkein tulevat jääkylmiksi.

Äiti mietti, miksi Lasse näin myöhään oli ulkona.

Äiti mietti, miksi Lasse oli ulkona näin myöhään.

Maija kertoi, että hän ehkä haluaa aloittaa pianotunnit.

Maija kertoi, että hän haluaa ehkä aloittaa pianotunnit.

Kiitos paljon ekspertille!!

Tabell1

	Benjamin	Rudolf	Emil	Elin	Jaakko	
1 Ålder		23	14	6	6	23
2 Pojke/ flicka	P	P	P	F	P	
3 Bott i Sverige		23	14	6	6	23
4 Med föräldrarna	båda	båda	båda (pappa F)	finska	finska	
5 vilket mer	finska	finska				
6 Med syskon	finska	svenska	svenska	båda	båda	
7 vilket mer	finska			finska	svenska	
8 Med tvåspråkiga kompisar	båda	båda	svenska	båda	båda	
9 vilket mer	svenska	svenska		finska	finska	
10 Gått i skola på	svenska	svenska	finska (förskola)	finska (förskola)	svenska	
11 Starkaste språket	svenska	svenska	svenska	finska	svenska	
	6/9 poäng	3/9 poäng	3/9 poäng	9/9 poäng	5/9 poäng	
1 Heitä minulle pallon!	ok	ok	ok	ok	pallo	
2 Ville syö punainen omena.	punaista omenaa	yksi punainen om	inte ok, men vet inte	inte ok, men vet inte	va punaisen omenan	
3 Älä heitä pallo.	palloa	heidä pallo	ok	inte ok, men vet inte	va palloa	
4 Viivi silittää kissojen.	kissoja	kissat	vet inte	kissoi (=kissoja)	kissaa/ kissoja	
5 Isä ostaa kaksi haravaa.			vet inte	kaks haravaa		
6 Äidillä on kolme lapset.	lasta	lasta	inte ok, men vet inte	lapsia	lasta	
7 Näytä minulle iso talo!		ison talon	vet inte	ok		
	6/7 rätt	2/7 rätt	2/7 rätt	5/7 rätt	7/7 rätt	
1 Jos olet...		1	1 vet inte	ingen skillnad		1
2 Äiti mietti,...		2	2 vet inte		2	2
3 Maija kertoi,...		2	1 vet inte	ingen skillnad		1
	3/3 rätt	2/3 rätt	-	1,5/3 rätt	2/3 rätt	

Tabell1

Bilaga 3

Carolina	"korrekta svar"	formen
F	24	
finska	24	
båda	Båda = kodväxling	Fi=2, båda=1, sv=0
finska	vilket är starkare	Fi=1
båda	Båda = kodväxling	Fi=2, båda=1, sv=0
finska	vilket är starkare	Fi=1
båda		Fi=2, båda=1, sv=0
?	vilket är starkare	Fi=1
svenska		Fi=2, båda=1, sv=0
båda		Fi=1, sv=0
6/9 poäng		

pallo	pallo	ack. Utan ändelse
punaista omenaa	punaisen omenan/punaista	helack./part.
palloa	palloa/palloja	part. sg/pl.
kissoja	kissoja	part. pl.
	ok	
lasta	lasta	part. sg.
	ok	
7/7 rätt		

	1	1
	2	2
	1	2
2/3 rätt		